

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Szerző:

Cím: *A főváros világítási üzemei
1916-ban.*

Forrás: *Népszava*

Bp.

1915 XI/20

(Hely)

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Ol)

Osztályozás

Tárgy

665:621.32

Hely

Idő

"1915"

Személy

Közp. nyomt. XX. cs. 23. sz.

Az összes termelési költség 11,708.493 korona, 10.43 százalékkal nagyobb, mint az ideai költségelőirányzatban. A termelési költség emelkedését a szén árának emelkedése és a nagyobb termelés okozza. A szénáremelkedés figyelmen kívül hagyásával a jövő évi elő-

anyaghoz jut. Most tanulmányozzuk a kérdést, hogy az óbudai gyár gázfejlesztő kemencéit fűtő generátorgázból hogyan moshatnák ki az ammoniákat. Kísérletezik továbbá a gázgyár a benzolnak és toluolnak a kimosásával is.

irányzat szerint a termelés 100 köbméterenként 15 fillérrel gazdaságosabb, mint volt az 1915. évi előirányzat szerint.

Végül azt mondja jelentésében a gázgyár igazgatósága, hogy ha a fogyasztás továbbra is ilyen mértékben emelkedik, gondoskodni kell mielőbb az óbudai gyár második részének a kiépítéséről.

Uj tétel a költségelőirányzatban a jóléti kiadások. Az ideai költségelőirányzatban segélyek címén 210.000 korona volt beállítva és ez az összeg jóléti kiadások cím alatt 580.000 koronára emelkedett. A gázgyár ugyanis a nagy drágaságra való tekintettel hadisegélyt állapított meg alkalmazottai javára, amelynek összege 360.000 korona. A hadiállapotból kifolyólag a jövő évi költségelőirányzatot 1,978.660 korona rendkívüli költség terheli. Ebből 360.000 korona a hadipótlék, 50.000 korona a hadbavonult munkások családtagjainak segélyezése, 77.560 korona a hadbavonult tisztviselők illetménye, 50.000 koronába kerül a gyárak és telepek katonai őrizete és 541.100 korona a háborus viszonyok folytán beállott anyagdrágulás.

...Mint a községi gázművek minden költségvetése és beszámolója alkalmával, most is kötelességünknek tartjuk megkérdezni: mikor szervezik meg a munkások nyugdíjintézetét? Az Osztrák-Magyar Légszesztársulat, amikor monopóliumának meghosszabbítását kérte, kötelezte magát, hogy a munkások nyugdíjellátását legkésőbb 1914-re életbe fogja léptetni. A községi üzemben még anynyi szociális kötelességtudás sincs, mint a tisztán csak profitra spekuláló magánvállalatban?

A jövő évi költségelőirányzatban a kiadás is, a bevétel is, 20,087.753 koronával van föléve.

II. Az elektromos művek költségvetése.

A gázgyár a jövő évi költségelőirányzat szerint azonfölül, hogy maga viseli a teljes befektetett tőke kamatát és törlesztését, még részint készpénzben, részint szolgáltatásokban és vagyonszaporulatban 4,459.792 koronát ad a székesfőváros háztartására.

A székesfőváros elektromos műveinek igazgatósága bemutatta az elektromos művek 1916. évi költségelőirányzatát. Az előirányzatot rövidesen a következőkben ismertetjük:

A költségelőirányzat több új szükségletről tesz jelentést. Berendezkedik a gázgyár kátránydesztillációra, amit még ebben az évben üzembe akar hozni. Kísérletezik a koksziprikettizálásával, ami, ha sikerül, a szegevényebb néposztály kiválóan olcsó fűtő-

A költségelőirányzat összeállításának alapját a folyó év első kilenc hónapjában elért üzleti eredmény képezi, abból a föltevésből indulván ki, hogy a jelenlegi üzleti konjunktúra a jövő évben sem rosszabbodni, sem javulni nem fog, ebben az esetben pedig az 1916. évi eredménynek jobbnak kell lenni az 1915. évi előirányzatnál.

A főváros világítási üzemei 1916-ban.

**
A községi gázművek és elektromosművek költségelőirányzata. — A községi üzemek pénzügyi eredményei.
**

I. A gázgyár költségvetése.

Dr. Ripka Ferenc gázgyári vezérigazgató most terjesztette a tanács elé a gázgyár 1916. évi költségelőirányzatát. Az előirányzat a gázfogyasztás nagyarányu emelkedéséről számolt be. Tavaly a háboru kitörése után a gázfogyasztás nagymértékben csökkent, még az ideai év tavaszán is kisebb volt, mint az előző évben. E nyár óta állandóan és fokozatosan emelkedett; az őszi hónapokban az emelkedés 20 százaléknál nagyobb. Ezek alapján a gázgyár igazgatósága az ez évre előirányzott 83,000.000 köbméterrel szemben a jövő évre 90,000.000 köbméter fogyasztást irányoz elő.

A költségelőirányzatban bejelenti a gázgyár, hogy már ez év végén lejár szén szerződése és közvetlenül a háboru kitörése előtt újabb egy évre kötött szén szerződést. Az új szerződés szerint a gázgyár métermázsánként 12 fillérrel kapja drágábban a szenet, mint a régi szerződés szerint kapta, de azért a kocsz árát nem emeli föl, nehogy a mai súlyos viszonyok mellett a közönség fűtőanyaga is megdráguljon.

A szén és egyéb anyag drágulását az üzem gazdaságosabb kihasználásával igyekszik a gázgyár ellensúlyozni.

Az előirányzott áramtermelési mennyiség es pedig a Váci-uti telepnél 22,000.000, a kelenföldi telepnél 12,000.000 kilowattóra. Emelkedés az 1915. évi előirányzathoz képest a Váci-uti telepnél 2.3 százalék, míg a kelenföldi telep áramtermelési irányzata az 1915. évi eddigi tényleges eredménynek felel meg. Ennek az áramtermelési mennyiségnek elérésében megerősíti az igazgatóságot még az is, hogy a Váci-uti telep fogyasztóinak száma 1914. évi szeptember végétől 1915. évi szeptember végéig 9.2 százalékkal, a kelenföldi telepe pedig 40.2 százalékkal emelkedett.

Az üzemköltségek legnagyobb kiadási tétele az elhasználandó szénmennyiség beszerzésére fordítandó összeg, ami a két telepnél 1,440.000 koronát tesz ki. Az elektromos művek mintegy 5 százalék leszámitásával kizárólag hazai barnaszenet használ. A Váci-uti telep szénszükséglete 5600 vagon, a kelenföldi telepé 2560 vagon.

Az áramtermelés összes költségei 2,002.078 koronát, az áramelosztás költségei 739.155 koronát, tehát az üzemköltségek összesen 2,741.233 koronát tesznek ki.

A központi kiadások tétele 979.440 korona.

(Hely)

Nagyobb összeggel szerepelnek ebben a havidíjasok illetményei 382.280 korona, az üzleti költségek 298.300 korona. Eltérés az 1915. évi előirányzattól alig van.

Ami a bevételeket illeti, természetes, a főbevételi forrás az áram értékesítéséből eredő bevétel. A Váci-uti telep árambevétele 6,340.000 korona, a kelenföldi telepé 1,650.000 korona. A Váci-uti telepnél termelendő 22,000.000 kilowattórából valóban eladható lesz 13,300.000 kilowattóra; az átlagos értékesítési egységár 47.56 fillér. A kelenföldi telep áramtermeléséből 11,000.000 kilowattórát számít az előirányzat értékesíthetőnek. A kilowattóránkénti átlagos egységár 15 fillér. A két értékesítési egységár között mutatkozó nagy különbségnek az a magyarázata, hogy amíg a Váci-uti telep áramtermelését főképen a kis magánfogyasztók világításai veszik igénybe, a kelenföldi telep áramtermelésének fogyasztói pedig a nagy fogyasztók, közöttük a főváros s az áramot erőtávíteli célokra használják. Tudvalevő, hogy a kelenföldi telep építése is már jórészt abból a célból történt, hogy motorikus célokra kellő mennyiségű olcsó elektromos áram álljon rendelkezésre. Az áram-

(Hely)

(Köt. v. fiz.)

termelés bevételei összesen 7,990.000 korona. Az egyéb apró bevételekkel együtt az összes bevétel 8,246.600 korona.

Ezek szerint az elektromos művek áramtermeléséből elért tulajdonképeni üzleti fölösleg 4,525.725 korona lenne. Ebből az összegből azonban az igazgatóság 643.818 korona beruházást tervez. Ebből fődözi a főváros utcáinak kőolaj- és elektromos közvilágítási költségeit 669.697 korona összeggel, fizeti a Váci-uti telepmegváltási és a kelenföldi telep építési költségeinek, mint az üzletbe fektetett tőkének kamatait és törlesztését 2,124.410 koronával, úgy hogy a fővárosnak készpénzben beszolgáltatandó fölöslegként 1,100.000 koronát irányoz elő az igazgatóság. A befektetett tőke törlesztésén és kamatain kívül készpénz és a most említett szolgáltatásokkal együtt összesen 2,438.750 koronát nyújt az elektromos mű 1916-ban a fővárosnak. A többit az 1915. évi előirányzathoz képest 215.313 korona.